

Zijn we tevreden met een voldoende?

Over de betekenis van rapportcijfers voor tevredenheid met het leven van kinderen uit de
Kinderrechtenmonitor 2022.

Nynke Dotinga S4097122

Masteropleiding Orthopedagogiek, Faculteit GMW, Rijksuniversiteit Groningen

Begeleiders: Dr. Wendy J. Post & Dr. Elianne Zijlstra

Tweede beoordelaar: Prof. Dr. Tina Kretschmer

31-05-2024

7461 woorden

Voorwoord

Voor u ligt de masterscriptie “*Zijn we tevreden met een voldoende? Over de betekenis van rapportcijfers voor tevredenheid met het leven van kinderen uit de Kinderrechtenmonitor 2022*”. Deze scriptie is tot stand gekomen binnen het kader van de master Orthopedagogiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. De afgelopen maanden heb ik veel tijd en energie in dit onderzoek gestoken en presenteer ik met trots het eindresultaat.

Mijn dank gaat uit naar mijn fijne begeleiders, Wendy Post en Elianne Zijlstra. Ik wil hen bedanken voor de waardevolle en enthousiaste begeleiding en feedback tijdens mijn onderzoeksproces. Zij brachten mij op nieuwe ideeën en hebben mij uitgedaagd en gemotiveerd, waardoor ik ontzettend veel heb mogen leren tijdens het schrijven van deze thesis. Daarnaast wil ik ook mijn dank uitspreken aan de Kinderombudsman, Margrite Kalverboer, voor het beschikbaar stellen van de gegevens uit de Kinderrechtenmonitor 2022 en het aandragen van dit belangrijke onderwerp voor deze masterthesis.

Ik hoop dat dit onderzoek een belangrijke wetenschappelijke en maatschappelijke bijdrage mag leveren, maar mensen vooral laat inzien dat we ons zorgen moeten maken over het welzijn van kinderen in Nederland. Daarmee hoop ik dat dit onderzoek een stimulans vormt voor actie.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Nynke Dotinga

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	
Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	4
Abstract.....	5
Inleiding.....	6
Methode.....	10
Design.....	11
Deelnemers.....	12
Instrumenten.....	12
Procedure.....	13
Data-analyse.....	14
Resultaten.....	15
Correlaties tussen de afzonderlijke BIC-condities en tevredenheid met het leven.....	15
Toelichtingen bij de BIC-condities en de waardering voor tevredenheid met het leven.....	16
De af- en aanwezigheid van de persoonlijke omstandigheden.....	18
De kindprofielen gedifferentieerd naar de mate van tevredenheid.....	20
Discussie.....	23
Beperkingen en sterke punten van het onderzoek.....	27
Aanbevelingen.....	28
Aanbevelingen voor nader onderzoek.....	28
Referentielijst.....	29
Bijlage 1 Vragenlijst Kinderrechtenmonitor 2022.....	36
Bijlage 2 Codeboom.....	45

Samenvatting

Om de tevredenheid met het leven van kinderen in Nederland te onderzoeken wordt in de Kinderrechtenmonitor aan kinderen gevraagd hun leven te waarderen met een rapportcijfer van 1 tot 10. Het is onduidelijk of deze rapportcijfers op dezelfde manier geïnterpreteerd mogen worden als de rapportcijfers gebruikt bij het cognitieve beoordelingssysteem zoals bekend is in Nederland, met name omdat sociale wenselijkheid bij kinderen een grote rol speelt. Om te onderzoeken wat de betekenis is van deze rapportcijfers is in dit onderzoek gebruik gemaakt van een mixed methods design met gegevens van 2797 kinderen van 8 tot 18 jaar. Het onderzoek richt zich op de samenhang tussen tevredenheid met het leven en de condities uit het Best Interest of the Child (BIC)-model, de toelichtingen van kinderen bij de BIC-condities en het rapportcijfer, en de persoonlijke omstandigheden van kinderen. De resultaten tonen aan dat de leefomgeving sterk samenhangt met de tevredenheid met het leven. Naarmate het rapportcijfer voor de tevredenheid met het leven hoger wordt, verbeteren de persoonlijke omstandigheden van kinderen. Kinderen die het rapportcijfer 7 of lager geven, ervaren vaker negatieve omstandigheden, zoals armoede en gescheiden ouders. Geconcludeerd kan worden dat uitsluitend kinderen die hun tevredenheid met het leven waarderen met een 8 of hoger tevreden zijn met hun leven. De lagere rapportcijfers geven (ernstige) zorgelijke signalen met betrekking tot hun tevredenheid met het leven af. De beperkingen van het onderzoek worden uitgewerkt, er worden aanbevelingen voor de praktijk gedaan en er wordt een suggestie voor vervolgonderzoek gegeven.

Abstract

To investigate the life satisfaction of children in the Netherlands, the Children's Right Monitor asks children to rate their lives using a single number from 1 to 10. It is unclear whether these grades can be interpreted in the same way as the cognitive assessment grades commonly used in the Netherlands, especially given the significant role of social desirability among children. To explore the meaning of these grades, this study employed a mixed methods design using data from 2797 children aged 8 to 18 years. The study focuses on the relationship between life satisfaction, conditions from the Best Interest of the Child (BIC)-model, children's explanations of the BIC-conditions and their rate for life satisfaction, and the personal circumstances of children. The results indicate that the living environment is strongly associated with life satisfaction. As the life satisfaction increases, the personal circumstances of the children improve. Children who rate their life satisfaction as 7 or lower more frequently experience negative conditions, such as poverty and divorces parents. It can be concluded that only children who rate their life satisfaction as 8 or higher are considered satisfied with their lives. Lower grades indicate (serious) concerning signals regarding their life satisfaction. Additionally, the study outlines the research limitations, provides practical recommendations, and suggests directs for future research.

Inleiding

De Kinderombudsman onderzoekt met de Kinderrechtenmonitor de implementatie van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en gebruikt deze informatie om de situatie van kinderen te verbeteren (Bolscher et al., 2016). In de Kinderrechtenmonitor wordt inzicht verkregen in de tevredenheid met het leven van kinderen in Nederland. Om de tevredenheid in kaart te brengen is een vragenlijst voor kinderen ontwikkeld waarin zowel wordt gevraagd naar de persoonlijke omstandigheden van het kind, zoals armoede en gescheiden ouders, als naar de kwaliteit van opvoedingsomgeving vanuit het perspectief van het kind en naar welke waardering zij geven aan hun tevredenheid met het leven (Kinderombudsman, 2022). Kinderen worden gevraagd deze laatste vraag te beantwoorden met een rapportcijfer als maat voor de tevredenheid met het leven. In Nederland is het geven van rapportcijfers een gangbare methode voor het waarderen van cognitieve prestaties (Nuffic, 2009). Het is echter onduidelijk welke betekenis gegeven kan worden aan de rapportcijfers die de kinderen geven voor de mate waarin ze tevreden zijn met hun leven.

Tevredenheid met het leven verwijst naar de cognitieve, globale beoordeling van het leven als geheel (Proctor et al., 2009; Proctor & Linley, 2014) en weerspiegelt de ervaring van levensomstandigheden (Proctor et al., 2009). Tevredenheid met het leven is een belangrijke indicator van het welzijn van kinderen en een belangrijke voorspeller van belangrijke levensuitkomsten (Willroth et al., 2021). Zo wordt een lage tevredenheid met het leven geassocieerd met schoolverzuim (Lewis et al., 2010), middelenmisbruik (Zullig et al., 2001), verhoogde psychopathologie (Greenspoon & Saklofske, 2001) en andere risicovolle gedragingen (Raphael et al., 1996; Valois et al., 2001). Tevredenheid met het leven kan bij kinderen onder andere gemeten worden aan de hand van een visuele analoge schaal (Berghmans et al., 2017; Huyghen et al., 2020; Miller & Ferris, 1993), zoals het gebruik van rapportcijfers (1-10) in de Kinderrechtenmonitor (Kinderombudsman, 2022).

Uit onderzoek van Zijlstra et al. (2023) blijkt dat tevredenheid met het leven sterk samenhangt met de dimensies van de kwaliteit van opvoedingsomgeving. De kwaliteit van de opvoedingsomgeving wordt bepaald door de veertien condities uit het 'Best Interest of the Child'-model (BIC-model) (tabel 1), die verdeeld zijn over de twee dimensies gezin en samenleving (Kalverboer & Zijlstra, 2006; Kalverboer et al., 2012; Zijlstra et al., 2015; Zijlstra et al., 2023). Op basis van het BIC-model is een gevalideerde vragenlijst, de Best Interests of the Child Self-Report (BIC-S), ontwikkeld om de kwaliteit van de veertien BIC-condities vanuit het perspectief van het kind te meten. De BIC-S is op basis van

aanbevelingen (Ten Brummelaar et al., 2018) door de Kinderombudsman aangepast tot een online vragenlijst voor kinderen van 8 tot 18 jaar en wordt door de Kinderombudsman gebruikt in de Kinderrechtenmonitor. Onderzoek heeft aangetoond dat de psychometrische eigenschappen van de BIC-S voldoende tot goed zijn (Zijlstra et al., 2023). Zo zijn de correlaties tussen de twee dimensies, gezin en samenleving, gemeten met de BIC-S enerzijds en tevredenheid met het leven, anderzijds, sterk. Er valt te verwachten dat er variaties zijn in de sterkte van de correlaties tussen de afzonderlijke BIC-condities en de tevredenheid met het leven (Zijlstra et al., 2023).

Tabel 1

BIC-model: 14 Omgevingsvoorwaarden (Kalverboer & Zijlstra, 2006)

Gezin	Samenleving
1. Adequate verzorging	8. Veilige fysieke ruimere omgeving
2. Veilige fysieke directe omgeving	9. Respect
3. Affectief klimaat	10. Sociaal netwerk
4. Ondersteunende flexibele opvoedingsstructuur	11. Educatie
5. Adequaat voorbeeldgedrag ouders	12. Omgang met leeftijdsgenoten
6. Interesse	13. Adequaat voorbeeldgedrag samenleving
7. Continuïteit in opvoeding en verzorging, toekomstperspectief	14. Stabiliteit in levensomstandigheden, toekomstperspectief

De interpretatie van een voldoende op tevredenheid met het leven kan aanzienlijk variëren, afhankelijk van het perspectief waaruit het wordt gewaardeerd (Eid & Larsen, 2008). Cognitieve onderwijsprestaties worden doorgaans vanuit het perspectief van een ander, bijvoorbeeld een professional, beoordeeld (Vandeputte, 2014). Daarentegen wordt tevredenheid met het leven in de Kinderrechtenmonitor vanuit het eigen perspectief van het kind gewaardeerd (Kinderrechtenmonitor, 2022). Kinderen clusteren hun waarderingen vaak aan het positieve uiteinde van een beoordelingsschaal (Shirk & Karver, 2003) (zie ook Kendall, 1994; Kendall et al., 1997; Athay & Bickman, 2012) en hebben meer dan volwassenen de neiging tot een positieve ‘bias’ (Shirk & Karver, 2003). De neiging van participanten om zichzelf op een sociaal positieve manier te presenteren kan gedefinieerd worden als sociale wenselijkheid (Neeley & Cronley, 2004). Daarnaast is er bij de waardering van tevredenheid vaak sprake van een plafond-effect (McLeod, 2001) en een negatief scheve verdeling van de scores (Athay & Bickman, 2012). Bij een plafond-effect geeft een meerderheid van de respondenten een score aan het positieve uiteinde van een schaal

(McLeod, 2001). Bij een negatief scheve verdeling concentreert het merendeel van de hogere scores zich rond het gemiddelde, wat resulteert in een ongelijke spreiding van scores.

Tevredenheid met het leven houdt verband met verschillende persoonlijke omstandigheden. Aspecten van het welzijn en psychisch functioneren van kinderen worden negatief beïnvloed door verschillende omstandigheden, zoals armoede en gescheiden ouders (Amato, 2010; Steenssens et al., 2008). Het aantal veranderingen na scheiding staat bijvoorbeeld in verband met psychosociale problemen bij kinderen na scheiding (Amato, 2010). Kinderen die opgroeien met geldproblemen ervaren een lagere kwaliteit van de opvoedomgeving (Sun et al., 2015). Dit geldt ook voor kinderen met problemen thuis (Bakker et al., 2012), kinderen die gebruik maken van (jeugd)hulpverlening (Amone-P'olak, 2016) en kinderen die naar speciaal onderwijs gaan (Jackson et al., 2016).

Tevredenheid met het leven wordt gewaardeerd aan de hand van een rapportcijfer (1-itemvraag)(Kinderombudsman, 2022). Rapportcijfers worden in het algemeen gebruikt bij het beoordelingssysteem voor onderwijsprestaties, waarbij het waarden van cognitieve prestaties aan de hand van rapportcijfers een gebruikelijke manier is binnen het Nederlandse onderwijssysteem (Nuffic, 2009). Het beoordelingssysteem aan de hand van rapportcijfers is gebaseerd op een numerieke schaal van één tot tien, waarbij alle rapportcijfers lager dan een 6 als onvoldoende worden beschouwd. In tabel 2 (Nuffic, z.d.) wordt de betekenis van de rapportcijfers, zoals gebruikt in het onderwijssysteem, weergegeven.

Tabel 2

Onderwijsbeoordelingssysteem in Nederland (Nuffic, z.d.)

Rapportcijfer	Beschrijving
1	Zeer slecht
2	Slecht
3	Zeer onvoldoende
4	Onvoldoende
5	Bijna voldoende
6	Voldoende
7	Ruim voldoende
8	Goed
9	Zeer goed
10	Uitmuntend

Het is onduidelijk of de betekenis van de rapportcijfers, gebruikt voor de waardering van tevredenheid met het eigen leven, hetzelfde geïnterpreteerd kan worden als de betekenis van rapportcijfers voor de waardering van cognitieve onderwijsprestaties door professionals. De waardering in rapportcijfers kan beïnvloed worden door de neiging van kinderen om sociaal wenselijke antwoorden te geven (Kendall, 1994; Kendall et al., 1997; Shirk & Karver, 2003; Athay & Bickman, 2012). Dit zou kunnen betekenen dat kinderen die hun leven waarderen met bijvoorbeeld het rapportcijfer 6 of 7, hun tevredenheid met het leven daadwerkelijk lager dan een voldoende ervaren. Het is onduidelijk of de betekenis die gebruikelijk toegekend wordt aan de rapportcijfers voor cognitieve prestaties (tabel 2), ook toegekend mag worden aan de rapportcijfers voor tevredenheid met het leven. De vraag dient gesteld te worden of het vanuit maatschappelijke perspectief wenselijk is dat kinderen, wanneer er geen sprake is van sociale wenselijkheid, hun tevredenheid met het leven waarderen met slechts een 6 of 7, en niet met een hoger rapportcijfer. Aangezien rapportcijfers lager dan een 6 als onvoldoende beschouwd kunnen worden en vanwege de positieve bias de rapportcijfers 9 en 10 als goed, ligt de meeste interesse in de rapportcijfers 6, 7 en 8, want de betekenis van deze rapportcijfers is onduidelijk. Het is daarom belangrijk om profielen te maken van kinderen gedifferentieerd naar de verschillende waarderingen voor de tevredenheid met het leven, om op deze manier inzicht te krijgen in de betekenis van de rapportcijfers

In de monitor wordt bij de afzonderlijke BIC-condities en de vraag welke waardering zij geven aan hun tevredenheid met het leven, om toelichtingen van de antwoorden gevraagd. Het primaire doel van dit onderzoek is het komen tot een betekenis van de uitkomsten (rapportcijfers) van het instrument 'tevredenheid met het leven'. De toelichtingen bij de BIC-condities en de vraag welke waardering zij geven aan hun tevredenheid met het leven, en de persoonlijke omstandigheden van kinderen leiden tot het opstellen van kindprofielen gedifferentieerd naar de mate van tevredenheid. Op deze manier wordt duidelijk welke betekenis gegeven kan worden aan de rapportcijfers die de kinderen geven voor de mate waarin ze tevreden zijn met hun leven. Dit onderzoek zal een belangrijke bijdrage aan de wetenschappelijke kennis leveren en heeft naar verwachting relevante implicaties. De hoofdvraag die in dit onderzoek centraal staat is:

Welke betekenis kan er gegeven worden aan de uitkomsten van het instrument 'tevredenheid met het leven' zoals gebruikt bij de monitoring van de Kinderombudsman?

Deze hoofdvraag wordt beantwoord aan de hand van de volgende deelvragen:

Welke condities uit het BIC-model zijn het sterkst geassocieerd met tevredenheid?

Welke toelichtingen geven kinderen gedifferentieerd naar waardering van tevredenheid?

In hoeverre spelen persoonlijke omstandigheden een rol in de tevredenheid van het kind?

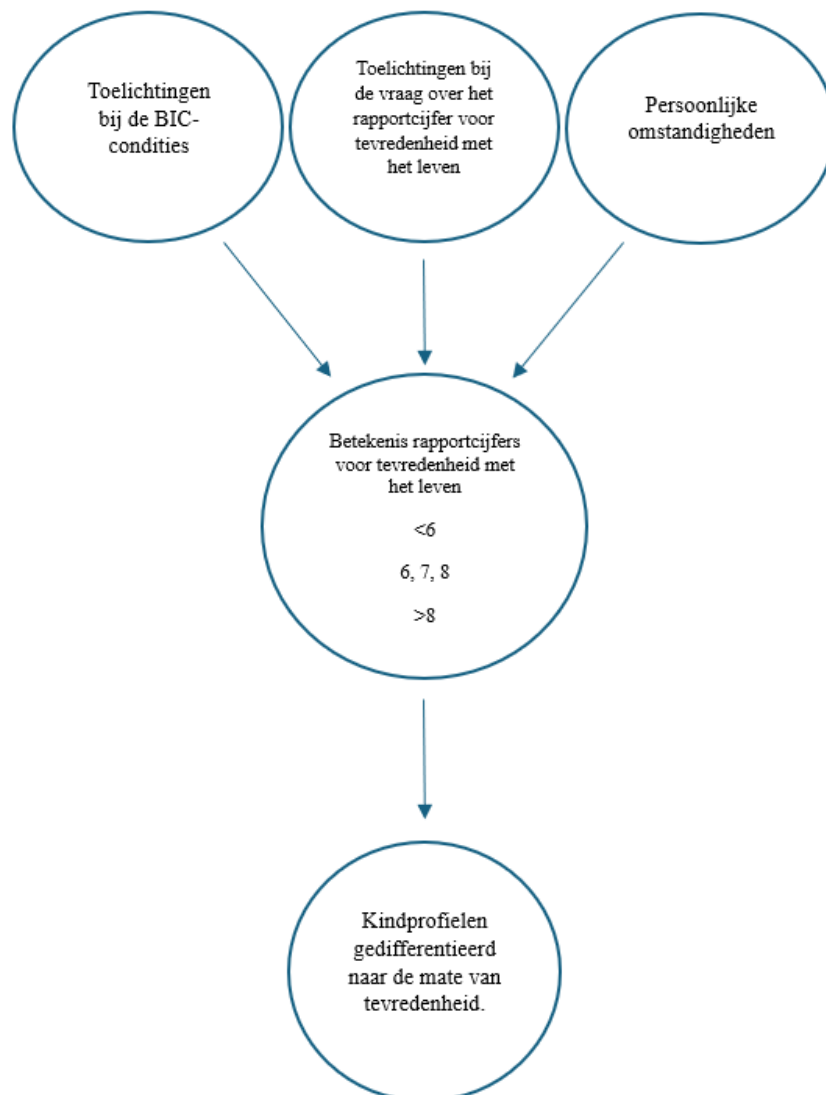
Welke profielen van kinderen kunnen gemaakt worden, gedifferentieerd naar de verschillende waarderingen van tevredenheid?

Methode

Geïnspireerd door de sterke samenhang tussen de dimensies gezin en samenleving enerzijds, en de tevredenheid met het leven anderzijds (Zijlstra et al., 2023), wordt in eerste instantie de associatie tussen de afzonderlijke BIC-condities en tevredenheid met het leven onderzocht. In de monitor wordt bij de afzonderlijke BIC-condities en de vraag welke waardering zij geven aan hun tevredenheid met het leven, om toelichtingen van de antwoorden gevraagd. In dit onderzoek worden de toelichtingen van de BIC-condities meegenomen die het sterkst geassocieerd zijn met tevredenheid met het leven. Uit deze toelichtingen wordt duidelijk waar kinderen naar refereren wanneer zij hun tevredenheid met het leven waarderen. Daarnaast worden de persoonlijke omstandigheden van kinderen, zoals armoede en gescheiden ouders, in samenhang met tevredenheid met het leven geanalyseerd. Aan de hand van analyses van de toelichtingen en de persoonlijke omstandigheden kunnen kindprofielen, gedifferentieerd naar de mate van tevredenheid, gemaakt worden. Dit leidt tot een beter begrip van de betekenis van de rapportcijfers die de kinderen geven voor de mate waarin ze tevreden zijn met hun leven. De methodologie van dit onderzoek is schematisch weergegeven in figuur 1.

Figuur 1

Schematisch overzicht van de methodologie

Design

Twee jaarlijks zet de Kinderombudsman een Kinderrechtenmonitor uit waarin de meningen van kinderen worden gevraagd. Het onderzoek van de Kinderombudsman maakte gebruik van een cross-sectioneel design. De gegevens uit de Kinderrechtenmonitor 2022 (Kinderombudsman, 2022) werden in dit onderzoek geanalyseerd. De anonieme gegevens werden voor wetenschappelijke onderzoeksdoeleinden door de Kinderombudsman beschikbaar gesteld aan de Rijksuniversiteit Groningen. In het huidige onderzoek werd gebruikgemaakt van een mixed methods onderzoek, waarbij elementen van kwalitatief en kwantitatief onderzoek gecombineerd werden.

Deelnemers

Er zijn 2797 kinderen die in 2022 deelnamen ($N=2797$) aan de Kinderrechtenmonitor (Kinderombudsman, 2022). De kinderen hadden een leeftijd van 8 tot 18 jaar. Van deze kinderen waren er 1130 jongens (48,1%) en 1163 meisjes (49,6%). De overige 54 kinderen (2,3%) gaven aan zich geen jongen of meisje te voelen (Kinderombudsman, 2022). De toelichtingen op de afzonderlijke BIC-condities en de toelichtingen op de vraag welk rapportcijfer zij geven voor de tevredenheid met het leven bestonden grotendeels uit één korte zin en waren slechts ingevuld door een deel van de kinderen (20-25%).

Instrumenten

In de Kinderrechtenmonitor werd tevredenheid met het leven gewaardeerd door kinderen een rapportcijfer voor hun leven te laten geven (Kinderombudsman, 2022). Vanaf dit punt wordt verwezen naar ‘het rapportcijfer’. Naar verwachting konden de onvoldoende cijfers als daadwerkelijke onvoldoendes beschouwd worden en konden de rapportcijfers lager dan 6 samengenomen worden in één categorie. Verwacht werd dat de rapportcijfers 9 en 10 als daadwerkelijke voldoende beschouwd konden worden. Om deze redenen was voor onderstaande categorisering gekozen.

De rapportcijfers zijn geclassificeerd in vijf categorieën: ‘onvoldoende’, ‘voldoende’, ‘ruim voldoende’, ‘goed’ en ‘uitmuntend’ (tabel 3). Bij het beantwoorden van de onderzoeksvraag lag de interesse in het onderscheid tussen de verschillende rapportcijfercategorieën. Vanaf hier wordt verwezen naar cijfercategorieën.

Tabel 3

De Vijf Verschillende Categorieën van het Rapportcijfer

Rapportcijfer voor de tevredenheid met het leven	Cijfercategorie
1, 2, 3, 4, 5	Onvoldoende (O)
6	Voldoende (V)
7	Ruim voldoende (RV)
8	Goed (G)
9, 10	Uitmuntend (U)

Naast het geven van een rapportcijfer voor hun tevredenheid met het leven konden kinderen het rapportcijfer toelichten aan de hand van twee open vragen (1. Wat vind je fijn in jouw leven? 2. Wat kan er beter in jouw leven?).

In de Kinderrechtenmonitor werd tevens gebruik gemaakt van de BIC-S vragenlijst (Zijlstra et al., 2023). De veertien condities werden door kinderen beoordeeld met een onvoldoende (0), matig (1), voldoende (2) of goed (3). De sterkte van de schaal in de BIC-S werd samengevat met de H-coëfficiënt (Baghaei, 2021; Sijtsma & Molenaar, 2002) en met de betrouwbaarheid (Rho) die opgevat kan worden als Cronbach's Alpha (Cresswell, 2010). De resultaten van de mokkenschaalanalyse toonden voor de gezinsdimensie een sterke (H=0.60) en betrouwbare (Rho=0.88) schaal voor alle zeven items. Deze dimensie bestond uit 7 omgevingsvoorwaarden. Bij de dimensie samenleving was de schaal zwakker en minder betrouwbaar (H=0.45; Rho=0.81) en bestond de schaal uit zes, in plaats van zeven, items. De omgevingsvoorwaarde 'veilige fysieke wijdere omgeving' werd uitgesloten, omdat de standaardondergrens voor de H-coëfficiënt niet werd bereikt. Er zijn sterke en significante correlaties (respectievelijk $r=-.54$ en 0.63) geobserveerd tussen tevredenheid met het leven enerzijds en de dimensies gezin en samenleving anderzijds (Zijlstra et al., 2023). Kinderen kregen de mogelijkheid om de antwoorden op de veertien BIC-condities toe te lichten.

In de Kinderrechtenmonitor werd daarnaast gevraagd naar de aan- en afwezigheid van persoonlijke omstandigheden. Er werd gevraagd of er sprake is van de volgende problemen in de thuissituatie: armoede, ruzie thuis, gescheiden ouders, ouder lichamelijk ziek en ouder verslaafd (niet roken) of psychische ziekte. Tevens werd er gevraagd of er problemen zijn in de persoonlijke situatie: lichamelijke ziekte, psychische problemen, gevlucht, jeugdhulp, wachtlijst jeugdhulp speciaal onderwijs.

Procedure

Aan de hand van een online vragenlijst (bijlage 1) heeft de dataverzameling plaatsgevonden tussen 23 mei en 13 juli 2022. Onder andere via (sociale) media is er door de Kinderombudsman extra aandacht gevraagd voor de Kinderrechtenmonitor. De Kinderombudsman, Margrite Kalverboer, is verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tussen de Kinderombudsman en de Rijksuniversiteit Groningen zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met betrekking tot het gebruik van de anonieme (in de wettelijke betekenis van het woord) onderzoeksgegevens. Voordat de Kinderrechtenmonitor werd ingevuld, kregen de deelnemers informatie over de anonimiteit, vertrouwelijkheid van de antwoorden, doelen van de monitor, gegevensopslag en het gebruik van de gegevens voor andere wetenschappelijke

doeleinden. Het invullen van de Kinderrechtenmonitor kon op elk moment gestopt worden. De Kinderombudsman heeft de wettelijke verplichting om de naleving van het beleid en de besluitvorming met betrekking tot kinderrechten te onderzoeken (Art. 11b Wet Nationale Ombudsman, 2010). Om deze reden was geïnformeerde toestemming van ouders van deelnemende kinderen niet vereist (Art. 6, 9 Wet gegevensbescherming, 2018).

Data-analyse

Om te bepalen welke condities van het BIC-model het sterkst geassocieerd zijn met tevredenheid werden, na het controleren van de lineariteit door middel van spreidingsdiagrammen, Pearson correlaties bepaald met behulp van SPSS. In verband met de haalbaarheid van het onderzoek werden slechts de drie sterkst correlerende BIC-condities meegenomen in dit onderzoek, om vervolgens van deze BIC-condities de kwalitatieve gegevens (per cijfercategorie) te analyseren.

Om te bepalen welke toelichtingen kinderen gaven, gedifferentieerd naar de waardering van tevredenheid, werden de kwalitatieve gegevens gecodeerd. Het coderen van werd uitgevoerd in drie opeenvolgende stappen: open coderen; axiaal coderen; selectief coderen (Boeije & Bleijenbergh, 2019; Flick, 2019). De subthema's die zijn ontleend aan de kwalitatieve gegevens werden verder ondergebracht onder hoofdthema's en staan in de codeboom weergegeven in bijlage 2. De toelichtingen werden door de onderzoeker als positief of negatief gewaardeerd, waardoor per hoofdthema een lijngrafiek gegenereerd kon worden waarin werd weergegeven hoeveel procent van de opmerkingen per cijfercategorie positief waren. Om te bepalen in hoeverre leefomstandigheden een rol spelen in de tevredenheid van het kind, werd een chi-kwadraattoets uitgevoerd. Er werd per cijfercategorie beschreven bij hoeveel procent van de kinderen wel of geen sprake is van de verschillende leefomstandigheden, zoals armoede en jeugdhulp. Op basis van de resultaten van de kwalitatieve analyse en de chi-kwadraattoets werden beschrijvende kindprofielen van de cijfercategorieën gemaakt. Kindprofielen werden samengesteld op basis van thema's die herhaaldelijk werden genoemd. Aan de hand van deze analyses kon er betekenis worden gegeven aan de uitkomsten van het instrument 'tevredenheid met het leven', zoals gebruikt bij de monitoring van de Kinderombudsman.

Resultaten

Correlaties tussen de afzonderlijke BIC-condities en tevredenheid met het leven

De Pearson correlaties tussen de afzonderlijke BIC-condities en de tevredenheid met het leven staan weergegeven in tabel 4. De drie hoogst correlerende BIC-condities zijn stabiliteit in levensomstandigheden toekomstperspectief, educatie en affectief klimaat. De toelichtingen bij deze BIC-condities zijn geanalyseerd.

Tabel 4

Correlaties voor Afzonderlijke BIC-Condities en de Tevredenheid

BIC-Condities	<i>R</i>
1. Adequate verzorging	.371
2. Veilige fysieke directe omgeving	.374
3. Affectief klimaat *	.443
4. Ondersteunende flexibele opvoedingsstructuur	.385
5. Adequaat voorbeeldgedrag ouders	.391
6. Interesse	.419
7. Continuïteit in opvoeding en verzorging	.439
8. Veilige fysieke wijdere omgeving	.239
9. Respect	.439
10. Sociaal netwerk	.397
11. Educatie *	.492
12. Omgang met leeftijdsgenoten	.393
13. Adequaat voorbeeldgedrag samenleving	.368
14. Stabiliteit in levensomstandigheden toekomstperspectief *	.540

¹ * *BIC-condities waarvan de toelichtingen worden geanalyseerd*

Toelichtingen bij de BIC-condities en de waardering voor tevredenheid met het leven

Uit de kwalitatieve analyse kwamen negen hoofdthema's naar voren (tabel 5). In bijlage 2 is de codeboom weergegeven met de hoofdthema's en de daarbij horende subthema's.

Tabel 5

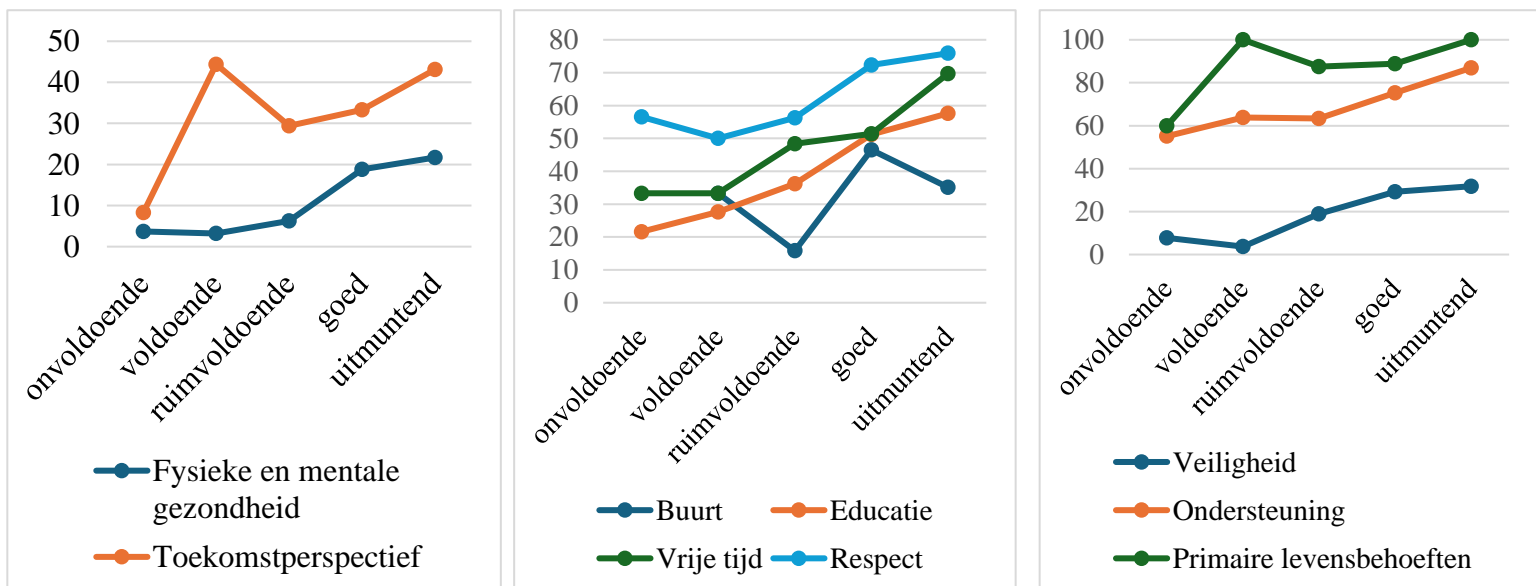
Hoofdthema's voortgekomen uit de kwalitatieve analyse

Hoofdthema's	
1. Buurt	6. Respect
2. Educatie	7. Toekomstperspectief
3. Fysieke en mentale gezondheid	8. Veiligheid
4. Ondersteuning	9. Vrije tijd
5. Primaire levensbehoeften	

De cijfercategorie 'onvoldoende' omvat 283 kinderen. De cijfercategorie 'voldoende' omvat 179 kinderen. De cijfercategorie 'ruim voldoende' omvat 343 kinderen. De cijfercategorie 'goed' omvat 552 kinderen en de cijfercategorie 'uitmuntend' omvat 1440 kinderen.

Figuur 2

Percentage Positieve Waarderingen per Cijfercategorie voor de 9 Hoofdthema's

In figuur 2 worden de percentages van de positieve waarderingen, gedifferentieerd naar de verschillende waarderingen van tevredenheid, voor de negen verschillende hoofdthema's weergegeven. Hierbij staat het percentage op de y-as en de cijfercategorie op de x-as. Over het algemeen is het percentage stijgend naar mate de cijfercategorie hoger wordt. Dit geeft weer dat positieve waarderingen vaker voorkomen naarmate kinderen meer tevreden zijn. Opvallend is dat het thema *toekomstperspectief* een afname laat zien van 'voldoende' naar 'ruim voldoende'. Daarnaast is het opvallend dat er bij het thema *buurt* bij de cijfercategorie 'onvoldoende' geen toelichtingen waren gegeven binnen dit thema en er tevens bij dit thema een afname te zien is van 'voldoende' naar 'ruim voldoende', en van 'goed' naar 'uitmuntend'. De positieve waarderingen bij het thema *primaire levensbehoeften* stijgt van 'onvoldoende' naar 'voldoende'. Van 'voldoende' naar 'ruim voldoende' is het opvallend dat het percentage weer daalt. Het percentage stijgt vanaf 'ruim voldoende' weer.

Niet alleen het percentage positieve waarderingen is groter naarmate kinderen meer tevreden zijn, ook de aard en intensiteit van de opmerkingen varieert tussen de cijfercategorieën. Zo komt bij de cijfercategorieën 'goed' en 'uitmuntend' intenser naar voren dat kinderen veel (keuze)vrijheid ervaren en wordt bij 'uitmuntend' bijvoorbeeld genoemd "*... dat ik vrij Nederlander ben en mijn mening kan uiten*". Bij de cijfercategorieën 'goed' en 'uitmuntend' wordt daarnaast zeer weinig genoemd dat de aandacht die zij krijgen verbeterd moet worden.

Bij het thema ondersteuning is de ernst van de opmerkingen in de cijfercategorieën 'onvoldoende' en 'voldoende' hoger. Een kind uit de cijfercategorie 'onvoldoende' noemt: "*mijn moeder doet aan psychische terreur*". In de cijfercategorieën 'ruim voldoende', 'goed' en 'uitmuntend' worden zeer weinig negatieve opmerkingen gemaakt over aandacht van ouders en worden veel opmerkingen gegeven met betrekking tot een positieve en ondersteunende affectieve omgeving. Daarnaast zijn er kinderen uit de cijfercategorieën 'onvoldoende', 'voldoende' en 'ruim voldoende' die school haten. Kinderen uit de cijfercategorieën 'goed' en 'uitmuntend' geven bijvoorbeeld aan dat zij school 'niet zo super leuk' vinden. Deze toelichtingen laten een lagere mate van ontevredenheid zien dan de toelichtingen van de lagere cijfercategorieën.

De kinderen uit de twee hoogste cijfercategorieën 'goed' en 'uitmuntend' verlangen naar verbeteringen met betrekking tot het klimaat, de natuur en mensenrechten. Kinderen uit de andere lagere cijfercategorieën hebben andere behoeften, bijvoorbeeld ondersteuning van ouders, veiligheid thuis, vrijheid, acceptatie en een betere mentale gezondheid. Daarnaast zijn

de toelichtingen met betrekking tot de verlangens van kinderen bij de hoogste twee cijfercategorieën veelal gebaseerd op verbeteringen voor ook andere kinderen. Deze kinderen noemen bijvoorbeeld: *“een veiligere buurt”* of *“minder vervuiling door plastic en ander afval op de grond”*. Verbeteringen die kinderen uit de categorie ‘onvoldoende’, ‘voldoende’ en ‘ruim voldoende’ noemen, hebben voornamelijk betrekking op zichzelf. Zo wordt bijvoorbeeld genoemd: *“dat mijn angsten weggaan...”* of *“dat ik geen depressie heb”*.

Daarnaast wordt er bijvoorbeeld bij de cijfercategorie ‘uitmuntend’ voor het eerst gezegd bij de vraag wat er goed gaat in jouw leven: *“dat ik respect krijg”*. Bij de eerdere cijfercategorieën is dit niet voorgekomen. De waardering van kinderen voor kinderrechten komt ook alleen bij deze cijfercategorie naar voren.

De af- en aanwezigheid van de persoonlijke omstandigheden

In tabel 6 is weergegeven hoe de aan- en afwezigheid van persoonlijke omstandigheden een rol spelen in de waardering van tevredenheid. De relaties tussen de aan- en afwezigheid van persoonlijke omstandigheden en de cijfercategorieën zijn allemaal significant gebleken ($p < .001$). Over het algemeen zijn de percentages dalend. Hoe hoger de cijfercategorie des te lager het percentage. In de cijfercategorie ‘onvoldoende’ en ‘voldoende’ zijn dus relatief meer mensen met problemen in de persoonlijke omstandigheden dan de cijfercategorie ‘uitmuntend’.

Tabel 6*Percentage Kinderen met Persoonlijke Omstandigheden per Cijfercategorie*

		onvoldoende	voldoende	ruim voldoende	goed	uitmuntend
Armoede	Nee	80.2	88.3	91.3	95.3	96.9
	Ja	19.8	11.7	8.7	4.7	3.1
Ruzie thuis	Nee	73.9	84.4	92.7	94	93.8
	Ja	26.1	15.6	7.3	6	6.3
Gescheiden ouders	Nee	80.6	82.7	91.5	93.8	94.7
	Ja	19.4	17.3	8.5	6.2	5.3
Ouder lichamelijke ziekte	Nee	85.9	90.5	92.1	93.5	95.3
	Ja	14.1	9.5	7.9	6.5	4.7
Ouder verslaafd of psychische ziekte	Nee	88.3	92.7	96.8	97.3	97.9
	Ja	11.7	7.3	3.2	2.7	3.6
Geen problemen thuis	Nee	50.9	45.8	25.7	20.7	16.5
	Ja	49.1	54.2	74.3	79.3	83.5
Lichamelijke ziekte	Nee	88	90.5	94.8	96.4	97.5
	Ja	12	9.5	5.2	3.6	2.5
Psychische ziekte	Nee	70	86.6	93.9	96.4	97.8
	Ja	30	13.4	6.1	3.6	2.2
Gevlucht	Nee	92.9	96.1	98.5	98.6	97.5
	Ja	7.1	3.9	1.5	1.4	2.5
Jeugdhulp/Jeugd-GGZ	Nee	76.3	87.2	86.6	94.6	98.3
	Ja	23.7	12.8	13.4	5.4	1.7
WachtlIJst jeugdhulp	Nee	90.8	96.1	96.2	98.7	99.4
	Ja	9.2	3.9	3.8	1.3	0.6
Speciaal onderwijs	Nee	81.3	86	89.2	92.2	87.4
	Ja	18.7	14	10.8	7.8	12.6
Geen eigen problemen	Nee	54.1	40.2	27.7	19.2	19
	Ja	45.9	59.8	72.3	80.8	81

De kindprofielen gedifferentieerd naar de mate van tevredenheid

De kindprofielen uit de verschillende cijfercategorieën zijn gebaseerd op de kwalitatieve gegevens waaruit hoofdthema's zijn ontleend. In tabel 7 wordt weergegeven op welke thema's de kindprofielen gebaseerd zijn. Bij 'uitmuntend' is er over alle thema's herhaaldelijk iets gezegd. Bij 'ruim voldoende' en 'uitmuntend' is er naast primaire levensbehoeften over alle thema's herhaaldelijk iets gezegd. Bij 'voldoende' is er niets herhaaldelijk benoemd over het thema buurt, primaire levensbehoeften, respect, toekomstperspectief en vrije tijd. Bij 'onvoldoende' is er niets herhaaldelijk benoemd over buurt, primaire levensbehoeften, en vrije tijd. Deze thema's worden niet in de profielen beschreven.

Tabel 7

Hoofdthema's Gebruikt in de Kindprofielen

	onvoldoende	voldoende	ruim voldoende	goed	uitmuntend
Buurt			x	x	x
Educatie	x	x	x	x	x
Fysieke en mentale gezondheid	x	x	x	x	x
Ondersteuning	x	x	x	x	x
Primaire levensbehoeften					x
Respect	x		x	x	x
Toekomstperspectief	x		x	x	x
Veiligheid	x	x	x	x	x
Vrije tijd			x	x	x

De kinderen die de tevredenheid met het leven waarderen met een voldoende (rapportcijfer 6) zijn vergelijkbaar met de kinderen die tevredenheid met het leven waarderen met een 'onvoldoende' (rapportcijfer < 6). Uit de analyse blijkt dat er over het algemeen geen

verschillen waarneembaar zijn in deze cijfercategorieën. Daarom is gekozen om deze twee cijfercategorieën in één kindprofiel samen te nemen.

Onvoldoende en voldoende

Deze kinderen zijn overwegend ontevreden over hun leven en ervaren op meerdere gebieden veel problemen, waarbij het ontbreekt aan emotionele en fysieke veiligheid. Ze ervaren mentale mishandeling in hun thuissituatie, gekenmerkt door veel ruzies en geschreeuw. Ze hebben behoefte aan meer begrip en ondersteuning van zowel ouders als school. Op school ervaren ze pestgedrag. Deze kinderen hebben een gebrek aan schoolmotivatie en ultiem hevige gevoelens van weerstand voor school. De kinderen zeggen doorgaans dat school hen te veel tijd kost en te veel druk op hen legt. Ze ervaren veel onzekerheid over de toekomst, met name over hun woonplek, financiën en mentale gezondheid. Ze benadrukken hun verlangen naar meer vrijheid, respect en acceptatie. Desondanks hebben ze over het algemeen een goede sociale ondersteuning van hun vrienden. Deze kinderen vertonen vaak symptomen van depressie, angst, stress en overige psychische problemen en ervaren verdriet en een gebrek aan zelfvertrouwen. Tot deze cijfercategorie behoren ten opzichte van de cijfercategorieën ‘ruim voldoende’, ‘goed’ en ‘uitmuntend’ over het algemeen relatief meer arme kinderen met relatief veel gescheiden ouders. Er is relatief vaker sprake van ruzie thuis, een ouder met een lichamelijke ziekte, een verslaafde of psychische zieke ouder. Daarnaast is er relatief vaker sprake van een lichamelijke of psychische ziekte bij het kind zelf, een vluchtelingverleden, jeugdhulp, wachtlijst voor jeugdhulp of het volgen van speciaal onderwijs. Er is ten opzichte van de cijfercategorieën ‘ruim voldoende’, ‘goed’ en ‘uitmuntend’ relatief vaker sprake van problemen in de persoonlijke omstandigheden.

Ruim voldoende

Deze kinderen zijn over het algemeen niet ontevreden, maar ook niet tevreden over hun leven. Deze kinderen hebben moeite met emotieregulatie, prikkelverwerking, onzekerheid en een laag zelfvertrouwen. Verbeteringen in mentale gezondheid en positief denken zijn wenselijk. De kinderen zeggen doorgaans dat school hen te veel tijd kost, druk oplevert en stress veroorzaakt. Ouders zorgen over het algemeen goed voor deze kinderen, ondanks vaak conflicten en boze ouders thuis. Ze verlangen naar minder boosheid en conflicten. Kinderen ontvangen steun van hun sociale netwerken, maar willen meer begrip, respect, vrijheid en dat er door ouders beter naar hen geluisterd wordt. Op school ervaren ze

pestgedrag, een gebrek aan motivatie en uiten ze hevige gevoelens van weerstand voor school. De kinderen waarderen de vrijheid om hun vrije tijd zelf in te vullen, maar vinden de vrije tijd beperkt door de hoeveelheid schoolwerk en streven naar meer vrije tijd. Deze kinderen willen graag meer veiligheid in de buurt, minder vervuiling, voldoende speelruimte en sociale ontmoetingsplaatsen voor jongeren. Er is een significante relatie tussen de af- en aanwezigheid van persoonlijke omstandigheden en deze cijfercategorie ($p < .001$).

Goed

Deze kinderen zijn over het algemeen redelijk positief over de tevredenheid met het leven en hebben weinig zorgen. Ze benadrukken weinig onzekerheid, zijn tevreden met hun huidige levensomstandigheden en zijn optimistisch over hun toekomst. Hoewel ze druk stress door school ervaren, richten hun verlangens zich voornamelijk op verbeteringen in fysieke gezondheid, zoals minder vaak verkouden zijn. Deze kinderen zijn over het algemeen positief over hun ouders en hebben een steunend sociaal netwerk van vrienden en familie. Ze ervaren rust, vrijheid en weinig onbegrip, maar verlangen naar meer sociale contacten/interactie, respect en ruimte om zichzelf te zijn. De kinderen tonen over het algemeen weinig weerstand tegen school en zoeken naar meer uitdagingen. Schoolwerk beperkt de vrije tijd in mindere mate, maar ze verlangen naar kortere of later beginnende schooldagen. Ze willen betere recreatieve voorzieningen in de buurt, met name speeltuinen, en aandacht voor natuur en afvalvermindering. Ze hebben behoefte aan meer zakgeld en willen een verbeterde veiligheid op school en in de buurt. Ondanks hun tevredenheid met de beschikbare vrije tijd, zouden ze toch graag meer vrije tijd willen. Tot deze cijfercategorie behoren ten opzichte van de cijfercategorieën 'onvoldoende', 'voldoende' en 'ruim voldoende' relatief minder arme kinderen met relatief minder gescheiden ouders. Er is relatief minder vaak sprake van ruzie thuis, een ouder met een lichamelijke ziekte, een verslaafde of psychische zieke ouder. Daarnaast is er relatief minder vaak sprake van een lichamelijke of psychische ziekte bij het kind zelf, een vluchtelingverleden, jeugdhulp, wachtlijst voor jeugdhulp of het volgen van speciaal onderwijs. Er is relatief minder vaak sprake van problemen in de persoonlijke omstandigheden.

Uitmuntend

Deze kinderen zijn over het algemeen overwegend tevreden met hun leven en tonen zorg en interesse voor de wereld om zich heen. Deze kinderen hebben over het algemeen een hoog zelfvertrouwen, voelen ze zich gelukkig, vrolijk en goed. Ze streven naar verbetering van hun

eigen gedrag, zoals minder snel boos worden, en net als de kinderen uit het kindprofiel ‘goed’ naar verbeterde fysieke gezondheid. Ze hebben zeer positieve relaties met hun ouders en vrienden en ervaren veel ondersteuning. Deze kinderen zijn uitsluitend positief over het affectieve klimaat, maar streven naar een grotere sociale kring, maar ook naar meer vertrouwen en respect tussen mensen. Ze ervaren een gevoel van vrijheid, rust en veiligheid thuis, maar willen minder conflicten tussen hun ouders. De kinderen tonen over het algemeen weinig weerstand tegen school en streven naar meer uitdagingen en verbeterde schoolprestaties. Deze kinderen wonen in een fijne buurt met veel nabijgelegen faciliteiten, maar wensen net als de kinderen uit het profiel ‘goed’ meer speelgelegenheden, aandacht voor natuur en verkeersveiligheid, en meer aandacht voor het klimaat. Ze zijn dankbaar voor vrede in Nederland en maken zich geen zorgen over de toekomst, maar willen meer zakgeld. Hoewel ze genoeg vrije tijd hebben, willen ze in hun vrije tijd meer activiteiten doen en minder schoolwerk. Net als bij het kindprofiel ‘goed’ is hier ten opzichte van de cijfercategorieën ‘onvoldoende’, ‘voldoende’ en ‘ruim voldoende’ relatief minder vaak sprake van problemen in de persoonlijke omstandigheden.

Discussie

Het doel van dit huidige onderzoek was om te onderzoeken welke betekenis kon worden gegeven aan de uitkomsten van het instrument ‘tevredenheid met het leven’, zoals gebruikt in de Kinderrechtenmonitor (2022). Alleen de kinderen uit de cijfercategorieën ‘goed’ en ‘uitmuntend’ geven aan dat het (redelijk) goed met hen gaat en dat zij daadwerkelijk tevreden zijn. De kinderen uit de cijfercategorieën ‘onvoldoende’, ‘voldoende’ en ook ‘ruim voldoende’ geven ten opzichte van de cijfercategorieën ‘goed’ en ‘uitmuntend’ (ernstige) zorgelijke signalen. Uit het huidige onderzoek is gebleken dat de uitkomsten uit het instrument ‘tevredenheid met het leven’ niet op dezelfde wijze geïnterpreteerd kunnen worden als het beoordelingssysteem voor cognitieve prestaties, zoals in Nederland bekend is. Kijkend naar het Nederlandse cognitieve beoordelingssysteem kan geconcludeerd worden dat uitsluitend de kinderen die het rapportcijfer 8 of hoger geven, tevreden zijn met hun leven.

In de kindprofielen komt duidelijk naar voren dat de kwaliteit van de levensomstandigheden invloed heeft op de tevredenheid met het leven van kinderen. Dat omgevingsfactoren en hun interacties cruciaal zijn voor de ontwikkeling van het kind is in lijn met het sociaal ecologische model van Bronfenbrenner (1979). Volgens dit model zijn voor de kindprofielen ‘goed’ en ‘uitmuntend’ verbeteringen gewenst binnen het macrosysteem, het

systeem wat het verst van het kind afstaat en gaat om de culturele, politieke en economische invloeden op de ontwikkeling van het kind. Dit zijn maatschappelijke factoren die indirect invloed hebben op de ontwikkeling van een grotere groep mensen, zoals meer aandacht voor natuur, klimaat en verkeersveiligheid. Het lijkt erop dat deze kinderen minder gefocust zijn op hun eigen situatie, mogelijk omdat zij deze als voldoende goed ervaren en dus geen directe verbeteringen meer nodig achten. Kinderen uit de lagere cijfercategorieën verlangen daarentegen naar verbeteringen binnen het microsysteem, het systeem wat het dichtst bij het kind staat en vaak hun gezin is. Dit zijn verbeteringen die direct invloed hebben op hun leefomgeving, zoals de ondersteuning van ouders. Daarnaast vinden interacties plaats op mesoniveau die de ontwikkeling van het kind direct beïnvloeden, bijvoorbeeld de interactie tussen hun ouders en school. Interacties kunnen ook plaatsvinden op exoniveau, de organisaties of omgevingen binnen de samenleving met indirecte invloed op het kind. (Bronfenbrenner, 1979). De interacties op meso- en exoniveau uit het model van Bronfenbrenner komen in de kindprofielen niet naar voren. Andere theoretische modellen bevestigen de relatie tussen de leefomgeving en tevredenheid met het leven (Belsky 1984; Kalverboer & Zijlstra, 2006).

Het blijkt dat interventies gericht op de leefomgeving van het kind ingezet zouden moeten worden om de tevredenheid van kinderen te verbeteren. In de praktijk wordt echter veelal ingezet op individuele interventies. Dit is opmerkelijk, omdat wetenschappelijke onderzoek al jarenlang de invloed van de sociale context op de ontwikkeling van kinderen benadrukt (Winter, 2011). De Winter (2011) geeft het belang weer van het versterken van de maatschappij en concludeerde dat sociaal kapitaal een belangrijke bron vormt voor de ontwikkeling van kinderen. In de samenleving groeit de nadruk op individuele verantwoordelijkheid en gedrag, terwijl bredere maatschappelijke factoren, zoals economische ongelijkheid, beleidsmaatregelen en voorzieningen, vaak onderbelicht blijven (de Winter, 2011). Bij afwijkingen in het gedrag van kinderen wordt vaak geneigd te zoeken naar oorzaken in het kind zelf, terwijl de Winter (2011) laat zien dat het versterken van de leefomgeving eveneens kan bijdragen tot vermindering van dergelijk gedrag. Volgens de Winter (2011) moeten we ter versterking van de maatschappij juist interventies inzetten op de leefomgeving van kinderen, waarin aandacht is voor de persoonlijke omstandigheden van kinderen. Tevens Batstra (2022) benadrukt het belang van sociaal-maatschappelijke interventies die invloed hebben op de leefomgeving van kinderen. Problemen in de persoonlijke omstandigheden, zoals armoede, zijn volgens haar niet op te lossen aan de hand

van individuele interventies, zoals gesprekken of medicatie. Problemen moeten aangepakt worden door te investeren in de opvoedingsomgeving van kinderen (Batstra & Doornenbal, 2020).

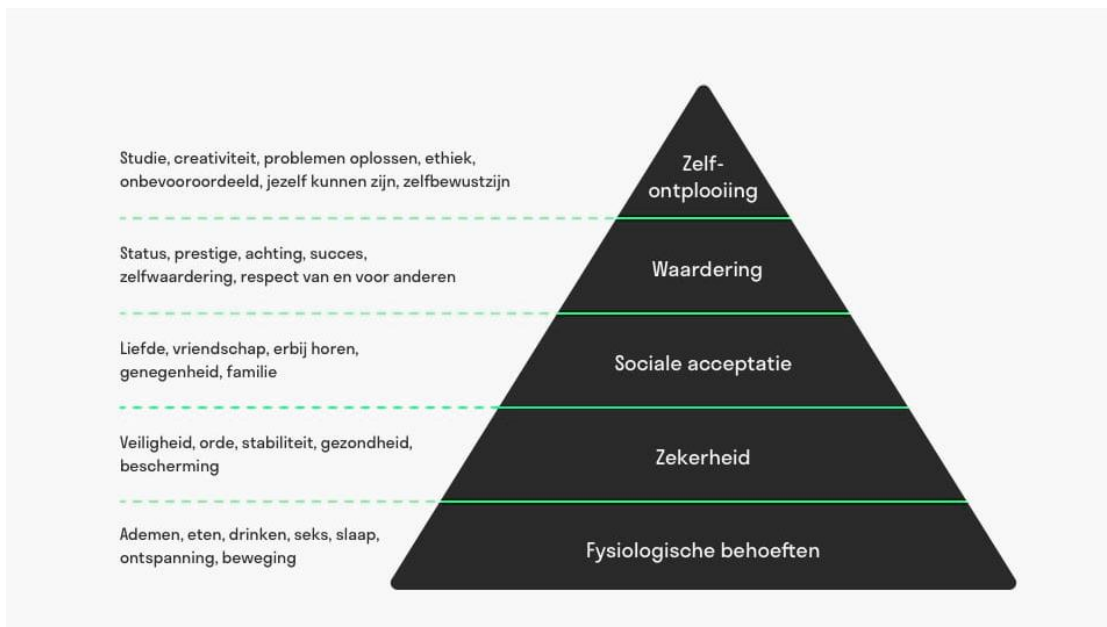
Kinderen uit alle kindprofielen ervaren stress. Deze kinderen geven vaak aan dat dit stress als gevolg van de (prestatie)druk op school is. De aanwezigheid van stress heeft negatieve invloed op tevredenheid met het leven (Moksnes et al, 2023). Desalniettemin zijn er veel kinderen die in het huidige onderzoek een hoge score voor tevredenheid met het leven geven, ondanks dat ook zij stress ervaren. Dit kan verklaard worden doordat de hoogte van stress invloed heeft op de mate van tevredenheid met het leven (Extremera et al., 2009). Uit het huidige onderzoek blijkt dat stress een reactie op de (prestatie)druk is die zij van school ervaren. Volgens onderzoek van de Universiteit Utrecht is de aanwezigheid van mentale problemen bij kinderen de afgelopen jaren enorm gestegen (Boer et al., 2022). Inmiddels wachten kinderen in de jeugdzorg gemiddeld 10 maanden voordat ze hulp ontvangen (Jager et al., 2021) Met 44% van de kinderen gaat het slechter door het wachten op hulp bij (mentale) problemen. Individuele interventies worden uiteindelijk ingezet om deze mentale problemen te verhelpen. Deze mentale problemen kunnen gezien worden als gevolgen van tekortkomingen in de samenleving. Er lijkt sprake van symptoombestrijding, omdat er niet wordt geïnvesteerd in de tekortkomingen van de samenleving, maar in de gevolgen van deze tekortkomingen.

Kinderen hebben in de vragenlijst aangegeven welke behoeften al vervuld zijn (wat gaat er goed?) en waar voor hen nog behoefte aan is (wat kan er beter?). In de resultaten van het huidige onderzoek komt de hiërarchische volgorde van behoeften, beschreven door Maslow (1943), naar voren (figuur 1). In de cijfercategorieën ‘ruim voldoende’, ‘goed’ en ‘uitmuntend’ lijken de behoeften van kinderen te verschuiven naar de hogere niveaus van Maslows hiërarchie (waardering en zelfontplooiing). Ze streven naar zelfverbetering, uitdagingen en (persoonlijke) groei. Wanneer er uitgegaan wordt van de theorie van Maslow zouden de kinderen uit deze cijfercategorieën de behoeften op de lagere niveaus al vervuld hebben (Maslow, 1943), en hebben zij daarom behoeften die in de hogere niveaus van Maslows hiërarchie liggen. De kinderen uit de cijfercategorieën ‘goed’ en ‘uitmuntend’ zitten volgens Maslows theorie (Maslow, 1943) dichterbij het gelukkige leven en scoren in dit onderzoek wellicht daarom ook hoger op tevredenheid met het leven. Kinderen uit de cijfercategorieën ‘onvoldoende’ en ‘voldoende’ hebben voornamelijk behoefte aan veiligheid en zekerheid, wat behoort tot één van de lagere niveaus van Maslows hiërarchie. Het ervaren

van voldoende veiligheid is een belangrijke factor voor tevredenheid met het leven (Varela et al., 2019). Personen die een groter gevoel van veiligheid ervaren, voelen zich over het algemeen gelukkiger (Ghose & Etowa, 2022). De behoeften uit de Maslow hiërarchie moeten (grotendeels) bevredigd worden, voordat men volgens Maslow een gelukkig leven leiden (Maslow, 1943). Dit zou kunnen verklaren waarom kinderen uit de cijfercategorieën ‘onvoldoende’ en ‘voldoende’ een lage tevredenheid met het leven ervaren. De theorie van Maslow is niet wetenschappelijk bewezen, maar de resultaten uit het huidige onderzoek ondersteunen zijn theorie.

Figuur 3.

Piramide van Maslow (Mulder, 2012).

Uit de resultaten blijkt hoe tevredener kinderen met hun leven zijn, des te minder problemen zij ervaren in de persoonlijke situatie of thuissituatie. Ook blijkt dat kinderen met problemen in de persoonlijke of thuissituatie, minder tevreden zijn met hun leven. Hieruit kan voorzichtig geconcludeerd worden dat het ontbreken van problemen in de persoonlijke omstandigheden kan bijdragen aan een hogere tevredenheid met het leven. Dit wordt ondersteund door wetenschappelijke literatuur die wijst op de negatieve invloed van de aanwezigheid van problemen in de persoonlijke omstandigheden, zoals psychische ziekte, op de tevredenheid met het leven (Marquez et al., 2022).

Beperkingen en sterke punten van het onderzoek

Dit onderzoek heeft beperkingen. Kinderen werden uitgenodigd om de online vragenlijst in te vullen, zonder dat hier een prestatiebeloning tegenover stond. De wellicht beperkte motivatie om de online vragenlijst in te vullen kan willekeurige antwoorden en onvolledige vragenlijsten tot gevolg hebben (Wyrick & Bond, 2011). Daarnaast dient de vraag gesteld te worden in hoeverre kinderen de vragenlijst betrouwbaar en serieus invulden. De gemoedstoestand van kinderen kan van dag tot dag verschillen en emoties van kinderen beïnvloeden hun beslissingen (Kim & Pekrun, 2014). Dit impliceert dat kinderen op een ander moment en onder invloed van andere emoties andere antwoorden zouden kunnen geven. Dit kan de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten negatief hebben beïnvloed.

In verband met de haalbaarheid van het onderzoek zijn niet alle kwalitatieve gegevens bij de BIC-condities meegenomen in het huidige onderzoek. Voor toekomstig onderzoek zouden deze resultaten wel meegenomen kunnen worden. In het huidige onderzoek zijn enkel de kwalitatieve gegevens bij de drie sterkst correlerende BIC-condities zijn geanalyseerd. Dit betekende dat maar 25% van de kwalitatieve gegevens bij de BIC-condities is geanalyseerd. Niet over alle hoofdthema's is in de profielen iets genoemd, omdat hiervoor niet voldoende kwalitatieve gegevens beschikbaar waren. Doordat een groot deel van de kwalitatieve gegevens niet geanalyseerd is, zijn de profielen van de verschillende cijfercategorieën wellicht incompleet.

Er wordt verondersteld dat bijvoorbeeld kinderen met een verstandelijke beperking niet hebben meegewerkt aan dit onderzoek. Er is dus sprake van selecteerde groep deelnemers. Dit zijn kinderen die beschikten over de toegang tot een device om de online vragenlijst in te kunnen vullen. Daarnaast moesten de kinderen ook zelfstandig kunnen functioneren om deze vragenlijst in te kunnen vullen. Uitspraken in de conclusie hebben betrekking op de geselecteerde groep kinderen die toegang hadden tot een device en voldoende zelfstandig kunnen functioneren.

Ondanks de genoemde beperkingen, heeft dit onderzoek ook zijn sterke punten. De grote steekproefgrootte heeft de betrouwbaarheid van de bevindingen verbeterd. Daarnaast is in de Kinderrechtenmonitor 2022 gebruikgemaakt van een vragenlijst die als betrouwbaar en valide is beoordeeld (Zijlstra et al., 2023). Dit onderzoek verduidelijkt tevens de invloed van levensomstandigheden op de tevredenheid met het leven van kinderen, wat verder wordt ondersteund door wetenschappelijke literatuur.

Aanbevelingen

De bevindingen van dit onderzoek bieden waardevolle inzichten voor de Kinderombudsman om de beleid- en besluitvorming in overeenstemming te brengen met de ontwikkelingskansen van kinderen, waardoor de rechten van kinderen kunnen worden versterkt en de kans op problemen kan worden verkleind. Om deze taak goed uit te kunnen voeren is het belangrijk dat de Kinderombudsman kennis heeft over de werkelijke betekenis van de rapportcijfers voor de tevredenheid met het leven. In het huidige onderzoek bleek dat er sprake was van sociaalwenselijke antwoorden. Kinderen waardeerden de tevredenheid met het leven vaak met een hoger rapportcijfer dan dat zij werkelijk ervaren. Sociaal wenselijkheid beïnvloedt de validiteit van de zelf gerapporteerde tevredenheid met het leven (Camerini & Schulz, 2017). Geconcludeerd werd dat de uitkomsten van het instrument ‘tevredenheid met het leven’ niet op dezelfde wijze geïnterpreteerd konden worden als het beoordelingssysteem voor cognitieve prestaties, zoals gebruikelijk gehanteerd wordt in Nederland. In de toekomstige Kinderrechtenmonitor dient hier rekening mee worden gehouden. De aanbeveling is om alleen de kinderen die de tevredenheid met het leven beoordelen met een 8, 9 of 10 te beschouwen als (redelijk) tevreden kinderen. Kinderen die het rapportcijfer 7 of lager geven, vertonen (ernstig) zorgwekkende signalen en dienen niet te worden beschouwd als tevreden kinderen.

Het huidige onderzoek geeft aanknopingspunten om meer te investeren in systeeminterventies. In de praktijk wordt veelal de voorkeur gegeven aan individuele interventies, terwijl uit de literatuur blijkt dat interventies waarbij het (gehele) systeem wordt betrokken aanzienlijke voordelen kunnen opleveren. Wetenschappelijk onderzoek laat al jarenlang zien dat juist de sociale context in belangrijke mate van invloed is op de ontwikkeling van kinderen (de Winter, 2020). De aanbeveling is om meer te investeren in interventies die direct invloed hebben op de persoonlijke omstandigheden, zoals armoede en gescheiden ouders (Batstra, 2022). Daarbij moet de focus liggen op de tekortkomingen van de samenleving.

Aanbevelingen voor nader onderzoek

Het huidige onderzoek geeft aanleiding voor vervolgonderzoek in het welzijn van kinderen. In dit onderzoek zijn kindprofielen van de verschillende cijfercategorieën gemaakt. Uit deze kindprofielen is duidelijk geworden onder welke omstandigheden de kinderen uit de desbetreffende cijfercategorie leven. Het is interessant om verder inzicht te krijgen in de ordening in factoren die een rol spelen in de beoordeling van de mate van tevredenheid met

het leven. In het huidige onderzoek moesten kinderen hun eigen tevredenheid met het leven waarderen. Het is echter onduidelijk hoe kinderen de situaties van andere kinderen zouden beoordelen. Het doel van het vervolgonderzoek is om inzicht te krijgen in de ordening van factoren die een rol spelen in de mate van tevredenheid met het leven van kinderen, door situaties van kinderen te laten waarderen door andere kinderen. Met dit onderzoek wordt meer informatie verkregen over hoe kinderen tevredenheid met het leven waarderen. Aan de hand van de kinderprofielen kan een ordeningsspel voor kinderen ontworpen worden. Kinderen krijgen kaarten met daarop verschillende levensomstandigheden gepresenteerd, afkomstig uit de kindprofielen uit het huidige onderzoek. Deze kaarten worden door de kinderen in de volgorde ‘minst tevreden’ tot ‘meest tevreden’ gelegd. Aan de hand van de resultaten van dit ontworpen spel wordt inzichtelijk welke keuze kinderen maken in de ordening van factoren die een rol spelen in de beoordeling van de mate van tevredenheid. Dit vervolgonderzoek zal waarschijnlijk een vollediger beeld van tevredenheid met het leven van kinderen opleveren en waardevolle implicaties voor de praktijk bieden.

Referentielijst

- Amato, P. R. (2010). Research on divorce: Continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 650-666.
<https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00723.x>
- Amone-P'Olak, K., Ormel, J., Oldehinkel, A. J., Reijneveld, S. A., Verhulst, F. C., & Burger, H. (2010). Socioeconomic position predicts Specialty Mental Health Service Use Independent of Clinical Severity: the TRAILS Study. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 49(7), 647-655.
<https://doi.org/10.1016/j.jaac.2010.03.007>
- Athay, M. M., & Bickman, L. (2012). Development and psychometric evaluation of the youth and caregiver Service Satisfaction Scale. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 39(1), 71-77.
<https://doi.org/10.1007/s10488-012-0407-y>
- Baarda D. B., de Goede, M. P. M., Teunissen, J. (2005). *Basisboek Kwalitatief Onderzoek. Handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers.
- Babincak, P., & Kacmarova, M. (2023). Family Quality of Life and Family Satisfaction Measures for Use in Slovakia: Confirmatory Factor Analyses. *Marriage & Family Review*, 59(7), 440-459, <https://doi.org/10.1080/01494929.2023.2199730>

- Baghaei, P. (2021). *Mokken Scale Analysis in Language Assessment*. Waxmann Verlag GmbH.
- Bakker, M. P., Ormel, J., Verhulst, F. C., & Oldehinkel, A. J. (2012). Childhood family instability and mental health problems during late adolescence: a test of two mediation models—the TRAILS study. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, *41*(2), 166–176. <https://doi.org/10.1080/15374416.2012.651990>
- Batstra, L. (2022). Stoornisdenken is nadelig voor het kind. *Onze jeugd nu*, *5*, 20-23.
- Batstra, L. & Doornenbal, J.M. (2020). De opvoedingsomgeving versterken. Een decennium Druk & Dwars. *Pedagogiek in praktijk*, 116.
- Belsky, J. (1984). The Determinants of Parenting: A process model. *Child Development*, *55*, 83-96.
- Berghmans, J. M., Poley, M. J., Van der Ende, J., Weber, F., Van de Velde, M., Adriaenssen, P., Himpe, D., Verhulst, F. C., & Utens, E. (2017). A Visual Analog Scale to assess anxiety in children during anesthesia induction (VAS-I): Results supporting its validity in a sample of day care surgery patients. *Pediatric Anesthesia*, *27*(9), 955-961. <https://doi.org/10.1111/pan.13206>
- Boeije, H., & Bleijenbergh, I. (2019). *Analyseren in kwalitatief onderzoek. Denken en doen*. Boom uitgevers.
- Boer, M., van Dorsselaer, S., de Looze, M., de Roos, S., Brons, H., van den Eijnden, R., Monshouwer, K., Huijnk, W., ter Bogt, T., Vollebergh, W., & Stevens, G. (2022). *HBSC 2021. Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*. Universiteit Utrecht.
- Bolscher, A., Rap, S., Liefwaard, T., Rodrigues, P., & Bruning M. (2016). *Advies Kinderrechtenmonitor 2016*. Universiteit Leiden. Geraadpleegd op 11 december 2023 van https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/rechtsgeleerdheid/instituut-voor-privaatrecht/advies-kinderrechtenmonitor2016_universiteit-leiden_definitief.pdf
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development. Experiments by nature and design*. Harvard University Press.
- Camerini, A., L., & Schulz, P., J. (2017). Social Desirability Bias in Child-Report Social Well-Being: Evaluation of the Children’s Social Desirability Short Scale Using Item Response Theory and Examination of Its Impact on Self-Report Family and Peer

- Relationships. *Child Indicators Research*, 11, 1159-1174.
<https://doi.org/10.1007/s12187-017-9472-9>
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112(1), 155–159.
<https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.1.155>
- Creswell, J. W. (2010). *Educational research - planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.)*. Pearson Merrill Prentice Hall.
- Delfos, M. F. (2007). The Developmental Damage to Children as a Result of the Violation of their Rights. In J., C., M. Willems (Reds.), *Developmental and Autonomy of Children; Empowering Children, Caregivers and Communities*. Intersentia
- Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The Satisfaction with Life Scale. *Journal of Personality Assessment*, 5(2), 164-172.
https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4901_13
- Dogger-Stitger, A., M. (2005). *Persoonlijke oppeppers: even bewegen tussendoor*. Bazalt.
- Eid, M., & Larsen, R. J. (2008). *The science of subjective well-being*. The Guilford Press.
- Extremera, N., Durán, A., & Rey, D. (2009). The moderating effect of trait meta-mood and perceived stress on life satisfaction. *Personality and Individual Differences*, 47(2), 116-121. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.02.007>
- Flick, U. (2019). *An introduction to Qualitative Research*. SAGE Publications.
- Ghose, B. & Etowa, J. (2022). Relationship between Self-Reported Neighborhood Safety and Happiness and Life Satisfaction among Women in Low-Middle Income Countries. *Safety*, 8(2), 31. <https://doi.org/10.3390/safety8020031>
- Gilman, R., Huebner, E. S., & Laughl, J. E. (2000). A first study of the multidimensional students life satisfaction scale with adolescents. *Social Indicators Research*, 52(2), 135-160. <https://doi.org/10.1023/a:1007059227507>
- Greenspoon, P. J., & Saklofske, D. H. (2001). Toward an integration of subjective well-being and psychopathology. *Social Indicators Research*, 54(1), 81-108.
<https://doi.org/10.1023/a:1007219227883>
- Huyghen, A.-M. N., Metselaar, J., Post, W. J., Von Rudnay, I. N., & Knorth, E. J. (2020). Elke glimlach die je verzendt komt twee keer terug: Betrouwbaarheid en validiteit van de SMILEY 9-12, een instrument om de tevredenheid van kinderen met hun

- behandeling in de jeugdhulp te meten. *Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk*, 59(4), 195-213. Artikel 3.
- Jackson, A. C., Liang, R. P., Frydenberg, T., Higgins, E., R. O., & Murphy, B. M. (2016). Parent education programmes for special health care needs children: a systematic review. *Journal of Clinical Nursing*, 25(11–12), 1528–1547.
<https://doi.org/10.1111/jocn.13178>
- Jager, B., Kolen, R., van Doorn, R., van der Wal, S., & van der Ploeg, Y. (2021). *Het is een eenzame, uitzichtloze tijd: Kinderen over wachttijden in de jeugdzorg*. Stichting Het Vergeten Kind. Geraadpleegd op 16 mei 2024, van
<https://www.hetvergetenkind.nl/ons-werk/veilig-en-liefdevol-thuis/onderzoek/wachttijdenjeugdzorg#:~:text=Kinderen%20in%20de%20jeugdzorg%20wachten,wachttijden%20als%20een%20groot%20probleem.>
- Kalverboer, M. E., & Zijlstra, A. E. (2006). *Het belang van het kind in het Nederlands recht: Voorwaarden voor ontwikkeling vanuit een pedagogisch perspectief*. Uitgeverij SWP
- Kendall, P. C. (1994). Treating anxiety disorders in children: Results of a Randomized Clinical Trial. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62(1), 100-110.
<https://doi.org/10.1037//0022-006x.62.1.100>
- Kendall, P. C., Flannery-Schroeder, E., Panichelli-Mindel, S. M., Southam-Gerow, M., Henin, A., & Warman, M. (1997). Therapy for youths with anxiety disorders: A second Randomized Clinical Trial. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 65(3), 366-380. <https://doi.org/10.1037//0022-006x.65.3.366>
- Kim, C., & Pekrun, R. (2014). Emotions and motivation in learning and performance. In Spector, J., Merrill, M., Elen, J., Bishop, M. (Eds.), *Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 65-75). Springer.
https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3185-5_6
- Kinderombudsman. (2022). *Als het ons vraagt. Onderzoek naar het welzijn van kinderen in de Nederlandse provincies*. Geraadpleegd op 20 oktober 2023, van
<https://www.kinderombudsman.nl/publicaties/als-je-het-ons-vraagt-2022>
- Klep, K.F.M., Pattyn, V.E., Bruning, M.R., Liefwaard, T., Verkroost, D.S., & Rap, S.E. (2018). De Kinderombudsman op de kaart. Lessen voor de toekomst uit de Evaluatie Wet Kinderombudsman. *Tijdschrift voor Familie- en Jeugdrecht*, 1, 12-18.

- Lewis, A. D., Huebner, E. S., Malone, P. S., & Valois, R. F. (2011). Life satisfaction and student engagement in adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*, 40(3), 249-262. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9517-6>
- Marquez, J., Katsantonis, I., Sellers, R., & Knies, G. (2022). Life satisfaction and mental health from age 17 to 21 years in a general population sample. *Current Psychology*, 42, 27047-27057. <https://doi.org/10.1007/s12144-022-03685-9>
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370–396. <https://doi.org/10.1037/h0054346>
- Mason J. (2002). *Qualitative Research*. Sage Publications.
- McLeod, J. (2001). *Qualitative research in counselling and psychotherapy*. Sage Publications.
- Miller, M. D., & Ferris, D. G. (1993). Measurement of subjective phenomena in primary care research: The Visual Analogue Scale. *The Family Practice Research Journal*, 13(1), 15-24.
- Moksnes, U.K., Innstrand, S.T., Lazarewicz, M., & Espnes, G.A. (2023). The Role of Stress Experience and Demographic Factors for Satisfaction with Life in Norwegian Adolescents: Cross-Sectional Trends over a Ten-Year Period. *International Journal Environmental Research and Public Health*, 20(3), 1940. <https://doi.org/10.3390/ijerph20031940>
- Mulder, P. (2020). *Piramide van Maslow*. Geraadpleegd op 29 mei 2024, van <https://www.toolshero.nl/psychologie/piramide-van-maslow/>
- Neeley, S. M., & Cronley, M. L. (2004). *When research participants don't tell it like it is: pinpointing the effects of social desirability bias using self vs. indirect-questioning*. ACR North American Advances.
- Nuffic. (2009). *Grading Systems in the Netherlands, the United States, and the United Kingdom*. Geraadpleegd op 16 april 2024, van <https://students.uu.nl/sites/default/files/geo-grading-systems-holland-vs-us-uk.pdf>
- Nuffic. (z.d.). Cijfers en studieresultaten. Geraadpleegd op 15 april 2024, van <https://www.nuffic.nl/onderwijssystemen/nederland/cijfers-en-studieresultaten>
- Proctor, C., & Linley, P.A. (2014). Life satisfaction in youth. In Fava, G. A., & Ruini, C. (Eds.), *Increasing Psychological Well-Being in Clinical and Educational Settings: Cross-Cultural Advancements in Positive Psychology* (199-215). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-017-8669-0_13

- Proctor, C.P., Linley, A.P., & Maltby, J. (2009). Youth life satisfaction measures: A review. *The Journal of Positive Psychology*, 4(2), 128–144. <https://doi.org/10.1080/17439760802650816>
- Raphael, D., Rukholm, E., Brown, I., Hill-Bailey, P., & Donato, E. (1996). The Quality of Life Profile-Adolescent Version: background, description and initial validation. *Journal of Adolescent Health*, 19(5), 366-375. [https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(96\)00080-8](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(96)00080-8)
- Rijksoverheid. (z.d.). Wat doet de kinderombudsman? Geraadpleegd op 12 december 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kwaliteit-en-integriteit-overheidsinstanties/vraag-en-antwoord/wat-doet-de-kinderombudsman#:~:text=Taken%20Kinderombudsman&text=adviseren%20van%20de%20regering%20en,met%20een%20taak%20op%20jeugdgebied>.
- Shirk, S. R., & Karver, M. (2003). Prediction of treatment outcome from relationship variables in child and adolescent therapy: A meta-analytic review. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 71(3), 452-464. <https://doi.org/10.1037/0022-006x.71.3.452>
- Sijtsma, K., & Molenaar, I. W. (2002). *Introduction to Nonparametric Item Response Theory (Vol. 5)*. Sage Publications.
- Steenssens, K., Aguilar, L. M., Demeyer, B., & Fontaine, P. (2008). *Kinderen in armoede. Status quaestionis van het wetenschappelijk onderzoek voor België*. GIREP (Groupe Interuniversitaire Recherche & Pauvrete) en IGOA (Interuniversitaire Groep Onderzoek en Armoede VZW).
- Sun, W., Li, D., Zhang, W., Bao, Z., & Wang, Y. (2015). Family material hardship and Chinese adolescents' problem behaviors: a moderated mediation analysis. *PloS one*, 10(5), e0128024. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0128024>
- Ten Brummelaar, M.D.C., Post, W.J., Arkesteijn, P.A., Kalverboer, M.E., Harder, A.T., & Knorth, E.J. (2018). Perceived Living Conditions of Young People in Secure Residential Care: Psychometric Properties of the Best Interest of the Child – Self-Report Questionnaire (BIC-S). *Child Indicators Research*, 11, 1175–1192. <https://doi.org/10.1007/s12187-017-9460-0>
- Valois, R. F., Zullig, K. J., Huebner, E. S., & Drane, J. W. (2001). Relationship between life satisfaction and violent behaviors among adolescents. *American Journal of Health Behavior*, 25(4), 353-366. <https://doi.org/10.5993/AJHB.25.4.1>

- Vandeputte, S. (2014). Breed evalueren: omgaan met verschil in zijn en in leren. *IMPULS* 45(2), 75-83.
- Willroth, E. C., Atherton, O. E., & Robins, R. W. (2021). Life satisfaction trajectories during adolescence and the transition to young adulthood: findings from a longitudinal study of Mexican-origin youth. *Journal of Personality and Social Psychology*, 120(1), 192–205. <https://doi.org/10.1037/pspp0000294>
- Winter, de, M. (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*. SWP.
- Wyrick, D. L., & Bond, L. (2011). Reducing Sensitive Survey Response Bias in Research on Adolescents: a comparison of web-based and paper-and-Pencil Administration. *The American Journal of Health Promotion*, 25(5), 349–352.
- Zijlstra, A. E., Kalverboer, M. E., Post, W. J., ten Brummelaar, M. D. C., & Knorth, E. J. (2015). De BIC-Q: een instrument om de kwaliteit van de opvoedingsomgeving van asielzoekerskinderen in kaart te brengen. *Kind en Adolescent*, 36(1), 23-37. <https://doi.org/10.1007/s12453-014-0068-6>
- Zijlstra, A. E., Post, W.J., Hopman, M. de Jong, A, & Kalverboer, M. E. (2023). The Best Interests of The Child Self-Report (BIC-S): Psychometric Properties of the Adapted Version of the BIC-S used as a Monitoring Instrument to Measure the Quality of The Children’s Rearing Environment From a Children’s Rights Perspective. *Child Indicators Research*, 16, 1341–1361. <https://doi.org/10.1007/s12187-023-10010-8>
- Zullig, K. J., Valois, R. F., Huebner, E. S., Oeltmann, J. E., & Drane, J. W. (2001). Relationship between perceived life satisfaction and adolescents’ substance abuse. *Journal of Adolescent Health*, 29(4), 279-288. [https://doi.org/10.1016/s1054-139x\(01\)00269-5](https://doi.org/10.1016/s1054-139x(01)00269-5)

Bijlage 1 Vragenlijst Kinderrechtenmonitor 2022

Fijn dat je ook onze vragenlijst wilt invullen!

Wij willen graag weten wat er allemaal speelt in jouw leven. Wat gaat er goed? En wat kan er beter? Met jouw antwoorden kunnen wij ons werk als Kinderombudsman nog beter doen!

Hoe lang duurt het?

Je krijgt 27 vragen. Het kost je ongeveer 15 minuten om de vragenlijst in te vullen. De antwoorden worden tussendoor opgeslagen. Je hoeft de vragenlijst niet in één keer af te maken. Je kan het op een later moment afmaken.

Tot slot; onze vragenlijst vul je anoniem in

Wij kunnen dus niet wie de vragenlijst invult en wie welke antwoorden heeft gegeven. Wil je meer weten over onze onderzoeken en wat wij doen met de antwoorden die jij ons geeft? Lees dan verder op onze webpagina "Onderzoek door Kinderombudsman".

Zit je er klaar voor?

Start de vragenlijst door op de knop "volgende" te drukken.

We beginnen de vragenlijst met wat informatie over jou en je leven.

*** 1. Ik ben een:**

Jongen

Meisje

Anders

*** 2. Hoe oud ben je?**

Schuifbalk 8 – 18 jaar

*** 3. Bij wie woon je de meeste dagen van de week?**

Bij mijn beide ouders samen

Alleen bij mijn vader

Alleen bij mijn moeder

Bij mijn vader en zijn partner

Bij mijn moeder en haar partner

Ongeveer de helft van de tijd bij mijn ene ouder en de helft van de tijd bij mijn andere ouder (co-ouderschap)

Bij mijn pleeggezin

In een instelling of op een groep

Anders, namelijk:

*** 4. Heb je thuis te maken met één van deze punten? Vink die dan aan. Je kunt meerdere hokjes aanvinken.**

We hebben thuis weinig geld

Er is thuis vaak ruzie, waarbij soms gescholden, geslagen of geschopt wordt

Mijn ouders zijn gescheiden.

Ze kunnen ook niet meer normaal met elkaar omgaan.

Een van mijn ouders heeft een lichamelijke ziekte

Een van mijn ouders is verslaafd (niet roken) of heeft een psychische ziekte

Geen van deze punten geldt voor mij

*** 5. Geldt één van deze punten hieronder voor jou? Vink die dan aan. Je kunt meerdere hokjes aanvinken.**

Ik heb een lichamelijke ziekte of aandoening

Ik heb psychische problemen

Ik kom uit een ander land en ben naar Nederland gevlucht

Ik krijg jeugdhulp of jeugd-GGZ

Ik krijg nog geen hulp, maar sta op een wachtlijst

Ik ga naar een school voor speciaal onderwijs

Geen van deze punten geldt voor mij

*** 6. In welke provincie woon je?**

Drenthe

Flevoland

Friesland

Gelderland

Groningen Limburg

Noord-Brabant

Noord-Holland

Overijssel

Utrecht

Zeeland

Zuid-Holland

*** 7. Welk cijfer geef jij aan jouw leven?**

Schuifbalk 1 - 10

We gaan verder met wat vragen over jouw opvoeding.

*** 8. Ik vind de liefde en aandacht die ik van mijn ouders of opvoeders krijg...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 9. Ik vind de structuur, regels en ondersteuning die er thuis zijn...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 10. Ik vind het goede voorbeeld dat mijn ouders of opvoeders geven...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 11. Ik vind de interesse die mijn ouders of opvoeders hebben in wat ik belangrijk vind...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 12. Ik vind mijn opvoeding...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

Je bent al bijna op de helft. Heel goed! De volgende vragen gaan over je school en vrije tijd.

*** 13. School en mijn vrije tijd, vind ik...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 14. Ik vind het contact met mijn vrienden...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 15. De hulp die ik van andere volwassenen krijg, vind ik...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

Hieronder nog een paar vragen over of er goed voor je gezorgd wordt.

*** 16. De verzorging die ik krijg, vind ik...** Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 17. Het goede voorbeeld dat ik krijg van mensen die ik ken, vind ik...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 18. Ik vind het respect dat ik krijg...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

Je bent al bijna aan het einde. Nog een paar vragen over of je veilig kunt opgroeien.

*** 19. Ik vind de veiligheid bij mij in huis...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 20. Ik vind de veiligheid bij mij in de buurt...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

*** 21. De rust en zekerheid in mijn leven vind ik...**

Goed/ Voldoende/ Matig/ Onvoldoende

Wil je daar iets over vertellen?

Dit zijn de laatste vragen. Goed gedaan!

22. Wat vind je fijn in jouw leven?

(Bijvoorbeeld bij jou thuis, op school of in jouw buurt)

23. Wat kan er beter in jouw leven?

(Bijvoorbeeld bij jou thuis, op school of in jouw buurt)

24. Er gebeurt op dit moment veel in de wereld. Maak jij je ergens zorgen over? Zo ja, wat is dat dan?

*** 25. De Kinderombudsman zet zich in voor alle kinderen in Nederland. Wat zou jij willen veranderen voor kinderen in Nederland?**

Ik wil hier nog iets over vertellen, namelijk....

26. Al 2 jaar leven we met het coronavirus en hebben we verschillende coronamaatregelen gehad. Jouw leven zag er in deze 2 jaar waarschijnlijk wat anders uit dan voor het coronavirus.

Heb je nog last van de afgelopen 2 jaar waarin je leven er heel anders uitzag? Je kunt meerdere hokjes aanvinken.

Nee, ik ben blij dat mijn leven weer normaal is

Ja, ik ben bang dat ik te weinig heb geleerd in de afgelopen 2 jaar

Ja, ik voel druk om beter mijn best te doen op school

Ja, ik ben bang voor een nieuwe coronamaatregelen

Ja, mijn ouders hebben minder tijd en aandacht voor mij

Ja, ik vind het moeilijk om weer vrienden te maken

Ja, ik ben bang om ziek te worden

Ja, ik vind het moeilijk om me te concentreren

Ja, ik voel mij somber

Ja, ik sport niet meer zo veel

Ja, iets anders dat hier niet genoemd is

*** 27. Ga je naar school? Welk soort onderwijs volg je?**

Ik ga naar de basisschool

Ik ga naar het speciaal basisonderwijs

Ik heb Praktijkonderwijs

Ik zit op het VMBO basis of -kader

Ik zit op het VMBO gl of -tl

Ik zit op de HAVO

Ik zit op het VWO

Ik ga naar het HBO of WO

Ik zit op het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)

Ik ga niet naar school maar ik werk

Ik ga niet naar school en ik werk ook niet

Iets anders, namelijk...

Dank je wel dat je de vragenlijst hebt ingevuld!

Mocht je ons willen helpen om onze onderzoek nóg beter te maken, dan kun je hieronder nog een paar vragen daarover invullen. Dank je wel!

28. Hoe vond je het om deze vragenlijst in te vullen? Je kunt meerdere hokjes aanvinken.

Wel oké

Niet zo nodig

Ik vind het goed dat hier naar gevraagd wordt

Interessant

Ik vond de vragen te persoonlijk

Ik vond het moeilijk om de vragen 'eerlijk' te beantwoorden

Sommige vragen begreep ik niet

Ik werd er een beetje verdrietig of zenuwachtig van

Anders, namelijk...

29. Hoe heb je van de vragenlijst van de Kinderombudsman gehoord?

30. Wist je vóór deze vragenlijst al wat kinderrechten zijn?

Ja

Nee

31. Had je vóór deze vragenlijst al eens van de Kinderombudsman gehoord?

Ja

Nee

Bijlage 2 Codeboom

